

T.Y.B.Com
Financial Accounting & Auditing Group
Cost Accounting Introduction & Basic Concepts
(Revised)
(Paper – IV) OCT: - 2016

QP Code : 73226

(3 Hours)

[Total Marks :100

IDOL students w.e.f. 2015-16

- N.B. :** (1) All questions are compulsory.
(2) Question No. 2 to 6 have internal option.
(3) Figures to the right indicates full marks.

1. (A) Select the most appropriate alternative and rewrite the full sentence:- (Any Ten) **10**
- (1) Retention money is equal to
- (a) Work Certified - Work Uncertified
 - (b) Contract Price - Work Certified
 - (c) Work Certified - Payment received by contractor
 - (d) All of the above
- (2) is not excluded while preparing a cost sheet.
- (a) Goodwill written off
 - (b) Provision for Taxation
 - (c) Interest on Capital
 - (d) Direct Wages
- (3) Overvaluation of closing stock in cost accounting
- (a) Increases costing profit
 - (b) Decreases costing profit
 - (c) Increases Financial profit
 - (d) Decreases Financial profit
- (4) Dock charges is a cost
- (a) Direct
 - (b) Indirect
 - (c) Urgent
 - (d) Production
- (5) Standard cost is decided for
- (a) Labour
 - (b) Overheads
 - (c) Materials
 - (d) All the elements

[TURN OVER

- (6) Idle time is
- (a) Paid by the employer
 - (b) Time wasted by workers
 - (c) Not paid by employer
 - (d) All of the above
- (7) Normal Loss is
- (a) Controllable
 - (b) Non controllable
 - (c) Ascertainable
 - (d) None of the above
- (8) Under Non-integrated system, the number of set of account books maintained is
(a) 1	(b) 4
(c) 2	(d) 3
- (9) Initial cost includes
- (a) Research and Development
 - (b) Quality Control
 - (c) Design Modification
 - (d) All of the above
- (10) Margin of safety means
- (a) Sales - Contribution
 - (b) Actual Sales - Break Even Sales
 - (c) Sales - Assets
 - (d) Fixed Cost - Variable Cost
- (11) Stock levels are fixed to
- (a) Control inventory
 - (b) Control cost of scrap
 - (c) Purchase material
 - (d) None of the above

[TURNOVER

- (12) Difference between Standard Cost and Actual Cost is
- (a) Variance
 - (b) Profit
 - (c) Loss
 - (d) None of the above

(B) State whether the following statements are True or False :-(Any Ten) **10**

- (1) Fixed cost per unit remains constant.
- (2) Break Even Point is the point at which total revenue is equal to total cost.
- (3) Material Requisition Note is prepared by Stores Department.
- (4) In contract costing, each contract is a cost unit.
- (5) In ABC analysis, 'A' class items are costliest.
- (6) Overtime increases labour cost.
- (7) Invisible waste has no sale value.
- (8) Profit on sale of asset is shown in Financial Accounts.
- (9) Drawing Office Salaries is an item of Factory Overheads.
- (10) Cement companies follow process costing.
- (11) Non-integrated accounting system is also known as Interlocking accounting system.
- (12) Economic Order Quantity can be Re-order Quantity but not vice versa.

[TURN OVER

2. Following details are furnished by X Ltd of expenses incurred during the year ended 31st March 2016 15

Particulars	₹
Direct Wages	2,20,000
Purchases of Raw Materials	4,80,000
Factory Rent	70,000
Cost of Catalogues	34,200
Sundry Expenses	37,000
Depreciation on plant and machinery	38,000
Opening stock of Raw materials	50,000
Repairs to office furniture	25,000
Carriage Outwards	51,300
Interest on Loans	25,400
Closing stock of Raw materials	30,000
Distribution of free Samples	27,550
Audit fees	23,000
Demonstration Expenses	26,600
Furniture loss by fire	16,000
Indirect Materials	52,000
Office salaries	55,000
Store keepers salary	18,000
Depreciation on Office Equipments	20,000
Commission on sales	31,350
Direct Expenses	1,80,000
Material Handling Charges	22,000
Machinery Purchased	2,80,000

[TURN OVER

Other Information :-

(a) Stock of Finished Goods at the end 1,000 units to be valued at cost of production.

(b) Number of units sold during the year were 19,000.

(c) Profit desired on Sales is 20%

Prepare cost sheet showing the various elements of cost both in total and per unit and also find out the total profit and per unit profit.

OR

2. The following figures have been extracted from the Financial Accounts of Ram Manufacturing Company for the first year of its operations :-

15

Particulars	₹
Direct Material Consumption	50,00,000
Direct Wages	30,00,000
Factory Overheads	16,00,000
Administrative Overheads	7,00,000
Selling & Distribution Overheads	9,60,000
Provision for Bad Debts	80,000
Preliminary Expenses Written off	40,000
Dividend Received	1,00,000
Interest received on Deposits	20,000
Sales (1 20 000 Units)	1,20,00,000
Closing Stock :	
Finished Goods (4000 Units)	3,20,000
Work in Progress	2,40,000

The Cost Accounts for the same period reveal that the Direct Material consumption was ₹ 56,00,000. Factory overheads are recovered at 20% on Prime Cost. Administrative overheads are recovered at ₹ 6 Per Unit of production. Selling & Distribution overhead are recovered at ₹ 8 Per Unit sold. Prepare the Profit & Loss Account as per Financial Records and Cost Sheet as per Cost Records. Reconcile the profit as per the two records. The cost accounts value closing stock of finished goods at cost of production.

3. (a) X Ltd has four departments A, B and C are production departments and D is a Service Department. The actual expenses for a Period are as follows:-

8

Particulars	₹
Rent	2,000
Maintenance	1,200
Depreciation	900
Lighting	200
Insurance (Stock)	1,000
Employer's Contribution to P.F	300
Energy	1,800
Supervision	3,000

The following information is available in respect of four departments.

Particulars	Departments			
	A	B	C	D
Floor space (sq mtr)	150	110	90	50
Number of workers	24	16	12	8
Total direct wages (₹)	8,000	6,000	4,000	2,000
Cost of Machinery (₹)	24,000	18,000	12,000	6,000
Stock of goods (₹)	15,000	9,000	6,000

Prepare Primary Distribution Statement.

[TURN OVER

3. (b) A worker produced 200 Units in week's time. The guaranteed weekly wages payment for 45 hours is ₹ 81. The expected time to produce One Unit is 15 minutes which is raised further by 20% under the incentive scheme. What will be the earning per hour of that worker under Halsey (50% sharing) and Rawn Bonus Schemes? 7

OR

3. (a) From the following information, prepare a Store Ledger Account under FIFO Method. 8

Date	Purchase		Issue
	Kgs.	Rate	Kgs
1. 1. 2016	1000	₹ 10 per kg
5. 1. 2016	1200	₹ 12 per kg
7. 1. 2016	1300
9. 1. 2016	1800	₹ 13 per kg
16. 1. 2016	2000
24. 1 2016	500	₹ 11 per kg
29. 1 2016	1000

- (b) From the following information, calculate Economic Order Quantity by using Formula and Tabulation method. 7

(i) Annual Requirement (Unit)	3,200
(ii) Ordering Cost (Per Order ₹)	50
(iii) Carrying Cost per unit (₹)	4
(iv) Per Unit Price (₹)	40

The firm can procure inventories in various lots such as (i) 3,200 Units (ii) 1,600 Units (iii) 800 Units (iv) 400 Units (v) 200 Units (vi) 100 Units and (vii) 50 Units.

4. Following are the balances of Cost Ledger of a manufacturing company on 1st April 2014. 15

Particulars	Debit ₹	Credit ₹
Stores Ledger Control Account	17,000	
Work-in-Progress Ledger Control Account	22,800	
Finished stock Ledger Control Account	12,000	
Cost Ledger Control Account		51,800
	51,800	51,800

You are given the following information for the year ending 31st March 2015.

Particulars	Amounts ₹
Purchase of Materials	50,000
Direct Factory Wages	70,000
Manufacturing Expenses	44,600
Selling and Distribution Expenses	15,400
Material issued to production	47,200
Manufacturing Expenses Recovered	44,440
Selling and Distribution Expenses Recovered	15,320
Sales	1,60,000
Stock of Materials at end	19,800
Stock of Finished Goods at end	14,700
Work in Progress at end	24,700

Prepare related Cost Control Accounts.

OR

[TURNOVER

4. Product A is obtained after it is processed through process X, Y and Z. The following cost information is available for the month ended 31st March, 2016.

15

Particulars	Process		
	X	Y	Z
Number of units introduced in process	500
Rate per unit of units introduced (₹)	04
Cost of Materials	2,600	2,000	1,025
Direct Wages	2,250	3,680	1,400
Production overhead	2,250	3,680	1,400
Normal loss % on units introduced in each process i.e. input	10%	20%	25%
Value of scrap per unit	02	04	05
output in units	450	340	270

There is no stock in any process.

You are required to prepare:-

- (i) Process Accounts
- (ii) The Abnormal Loss and Abnormal Gain Account.

5. M/s Raj and company has undertaken two contracts viz. A and B. The following particulars are available for the year ended 31st March 2016. 15

Particulars	Contract A	Contract B
Date of commencement	1 st July 2015	1 st Dec 2015
Contract Price	6,00,000	5,00,000
Material sent to site	1,60,000	60,000
Material returned	4,000	2,000
Closing stock of Material at site	22,000	8000
Direct Labour	1,50,000	42,000
Direct Expenses	66,000	35,000
Establishment Expenses	25,000	7,000
Plant installed at Site	80,000	72,000
Work Uncertified	23,000	10,000
Work Certified	4,20,000	1,35,000
Architect Fees	2,000	1,000

During the year, materials costing ₹ 9,000 have been transferred from contract A to contract B. The contractor charges Depreciation at 25% p.a. on plant.

You are required to prepare Contract Accounts, working for profits if any and show how the relevant items would appear in the Balance-Sheet assuming that Contractee had paid 90% of the Work Certified.

OR

5. (a) M/s X Enterprises furnish the following information :-

8

Year	Sales (₹)	Profit (₹)
2015	12,00,000	1,20,000
2016	16,00,000	2,00,000

From the above, calculate the following :-

- (i) P/V Ratio
- (ii) Fixed Cost
- (iii) Break Even Sales
- (iv) Sales to earn profit ₹ 4,00,000
- (v) Margin of Safety of 2016.

(b) From the following information calculate :-

7

- (i) Material Cost Variance
- (ii) Material Price Variance
- (iii) Material Usage Variance

Standard for 15 Units of product X

Material - 60kg

Standard Rate Per Unit - ₹ 16

Actual production - 18,000 Units

Actual material used - 71,600 kgs

Actual Rate per kg - ₹ 4.10

6. (a) Explain the scope of Cost Accounting.

10

(b) Explain advantages of Standard Costing.

10

OR

6. Write short notes :- (Any Four)

20

- (1) Advantages of Activity Based Costing
- (2) Labour Turnover
- (3) Material Variances
- (4) Contract Price
- (5) Break Even Point
- (6) Non-integrated cost Accounting System.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

बहिस्थ विद्यार्थी - २०१५-२०१६ करीता

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) प्रश्न क्रमांक ०२ ते ०६ यांना अंतर्गत पर्याय दिलेले आहेत.
(३) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
(४) इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. (अ) सर्वात योग्य विकल्पाची निवड करून खालील वाक्ये पूर्ण करा. (कोणतेही दहा)

१०

- (१) प्रतिसाधन पैसा च्या समान प्रमाणात असतो.
(अ) प्रमाणित काम वजा अप्रमाणित काम
(ब) कंत्राट किंमत वजा प्रमाणित काम
(क) प्रमाणित काम वजा कंत्रारदाराला मिळालेली रक्कम
(ड) वरीलपैकी सर्व
- (२) हे परिव्यय पत्रक तयार करताना वगळले जात नाही.
(अ) नावलौकिकाचे निर्लेखन
(ब) करासाठीची तरतूद
(क) भांडवलावरील व्याज
(ड) प्रत्यक्ष मजुरी
- (३) परिव्यय लेख्यांमधील शेवटच्या साठ्याच्या अधिक मूल्यांकनामुळे
(अ) परिव्यय नफा वाढतो
(ब) परिव्यय नफा कमी होतो
(क) वित्तीय नफा वाढतो.
(ड) वित्तीय नफा कमी होतो.
- (४) बंदरखर्च परिव्यय आहे.
(अ) प्रत्यक्ष
(ब) अप्रत्यक्ष
(क) तातडीचा
(ड) उत्पादन

[TURN OVER

- (५) मानक परिव्यय साठी ठरवले जाते.
 (अ) मजूरी
 (ब) उपरी परिव्यय
 (क) माल
 (ड) सर्व घटक
- (६) रिकामा वेळ हा वेळ आहे.
 (अ) मालकाने पैसे दिलेला
 (ब) कामगाराने फुकट घालविलेला
 (क) मालकाने पैसे न दिलेला
 (ड) वरीलपैकी सर्व
- (७) साधारण नफा आहे.
 (अ) नियंत्रित
 (ब) अनियंत्रित
 (क) निश्चित करता येण्याजोगा
 (ड) वरीलपैकी कोणताही नाही.
- (८) नॉन इंटीग्रेटेड प्रतिव्ययांकन पद्धतीमध्ये खातेपुस्तकांचे संच तयार केले जातात.
 (अ) १ (ब) ४
 (क) २ (ड) ३
- (९) सुरूवातीच्या किमतीमध्ये समाविष्ट होते.
 (अ) संशोधन व विकास
 (ब) गुणवत्ता नियंत्रण
 (क) आरेखनातील बदल
 (ड) वरीलपैकी कोणताही नाही
- (१०) सुरक्षितता सिमा म्हणजे
 (अ) विक्री - अंशदान
 (ब) वास्तविक विक्री - ना नफा ना तोटा विक्री
 (क) विक्री - मालमत्ता
 (ड) स्थिर परिव्यय - चलपरिव्यय

- (११) मालाच्या पातळ्या करिता निश्चीत केल्या जातात.
 (अ) मालाचे नियंत्रण करणे
 (ब) मोड परिव्यय नियंत्रीत करणे
 (क) कच्च्या मालाची खरेदी
 (ड) वरीलपैकी कोणताही नाही
- (१२) मानक परिव्यय आणि वास्तविक परिव्यय यातील फरक म्हणजे होय.
 (अ) तफावत
 (ब) नफा
 (क) तोटा
 (ड) वरीलपैकी कोणताही नाही.

१. (ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगा :- (कोणतेही दहा) १०
- (१) स्थिर परिव्यय प्रतिनग स्थिर राहतो.
 (२) ना नफा ना तोटा बिंदू असा बिंदू आहे की, ज्या ठिकाणी एकूण महसूल हा एकूण परिव्ययाशी समान असतो.
 (३) माल मागणी (अधिग्रहण) पत्र भांडार विभागाकडून तयार केले जाते.
 (४) कंत्राट परिव्ययांकनामध्ये प्रत्येक कंत्राट हे परिव्यय एकक असते.
 (५) अ ब क विश्लेषणामध्ये 'अ' वर्गामध्ये किमती बाबी येतात.
 (६) अतिकालामुळे मजूरी परिव्यय वाढतो.
 (७) अदृश्य टाकाऊस विक्री मूल्य नसते.
 (८) मालमत्ता विक्रीतून झालेला नफा वित्तीय खात्यामध्ये दर्शवतात.
 (९) आरेखन कार्यालयाचा पगार हा कारखाना उधारी परिव्यया संबंधीचा भाग आहे.
 (१०) सिंमेट कंपनीच्या प्रक्रिया परिव्यय पद्धतीचा उपयोग करतात.
 (११) नॉन-इंटीग्रेटेड लेखांकन पद्धतीस आंतरबद्ध पद्धती असेदेखील संबोधतात.
 (१२) लाभादायक आदेश नगसंख्या ही पुर्नआदेश नगसंख्या असू शकते परंतु पुर्नआदेश नगसंख्या ही लाभादायक आदेश नगसंख्या असू शकत नाही.

२. 'अ' लि.च्या ३१ मार्च २०१६ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

१५

तपशील	₹
प्रत्यक्ष मजूरी	२,२०,०००
कच्चा माल खरेदी	४,८०,०००
कारखाना भाडे	७०,०००
दरपत्रक छपाई खर्च	३४,२००
किरकोळ खर्च	३७,०००
सयंत्र व यंत्रसामग्री घसारा	३८,०००
कच्चा माल आरंभीचा साठा	५०,०००
फर्निचर दुरुस्ती	२५,०००
जावक वाहन खर्च	५१,३००
कर्जावरील व्याज	२५,४००
कच्चा माल अखेरचा साठा	३०,०००
मोफत नमुना वाटप	२७,५५०
अंकेक्षण शुल्क	२३,०००
प्रात्यक्षिकांचा खर्च	२६,६००
फर्निचर आगीत भस्मसात	१६,०००
अप्रत्यक्ष माल	५२,०००
कार्यालयीन पगार	५५,०००
भांडार प्रमुखाचा पगार	१८,०००
कार्यालयीन सामुग्रीवरील घसारा	२०,०००
विक्रीवरील कमिशन	३१,३५०
प्रत्यक्ष खर्च	१,८०,०००
माल हाताळणीचा खर्च	२२,०००
यंत्र सामग्री खरेदी	२,८०,०००

[TURN OVER

इतर माहिती :-

- (१) पक्क्या मालाच्या १,००० नगांचे अखेरच्या साठ्याचे मुल्यांकन हे उत्पादन परिव्ययानुसार करावयाचे आहे.
- (२) सदर वर्षात १९,००० नगांची विक्री झाली.
- (३) सदर वर्षात नफ्याचे विक्रीवरील प्रमाण २०% अपेक्षित आहे. परिव्यय पत्रक तयार करून विविध परिव्ययाच्या घटकानुसार एकूण परिव्यय व प्रतिनग परिव्यय तसेच एकूण नफा व प्रतिनग नफा दाखवा.

किंवा

२. राम उत्पादक कंपनीच्या पहिल्या वर्षाच्या कार्याची आकडेवारी त्यांच्या वित्तीय तक्त्यावरून खालीलप्रमाणे घेण्यात आलेली आहे.

१५

तपशील	₹
कच्चा माल वापरला	५०,००,०००
प्रत्यक्ष मजुरी	३०,००,०००
कारखाना उपरीव्यय	१६,००,०००
प्रशासकीय उपरीव्यय	७,००,०००
विक्री व वितरण उपरीव्यय	९,६०,०००
बुडीत कर्ज तरतुद	८०,०००
प्रारंभिक खर्चाचे निर्लेखन	४०,०००
लाभांश मिळाले	१,००,०००
ठेवीवरील व्याज मिळाले	२०,०००
विक्री (१,२०,००० नग)	१,२०,००,०००
अखेरचा मालसाठा :	
तयार माल (४,००० नग)	३,२०,०००
प्रक्रियाअंतर्गत उत्पादन	२,४०,०००

परिव्यय लेखापालाने पुढीलप्रमाणे माहिती पुरविली आहे. कच्चा माल वापरला ₹ ५६,००,००० कारखाना उपरीव्यय मूळ परिव्ययाच्या २०% प्रशासकीय उपरीव्यय उत्पादित केलेल्या प्रतिनगास ₹ ६ विक्री व वितरण उपरीव्यय विकलेल्या प्रतिनगास ₹ ८ आहे.

[TURN OVER

वरील माहितीच्या आधारे वित्तिय तक्ता व परीव्यय तक्त्याप्रमाणे नफा काढा व जूळवणी तक्ता तयार करा. परीव्यय लेखापालाने अखेरच्या माल साठयाचे मूल्यांकन उत्पादन खर्चाच्या आधारे केले आहे.

३. 'अ' लि.चे चार विभाग आहेत. अ, ब आणि क हे उत्पादन विभाग आणि ड हा सेवा विभाग आहे या कालावधीसाठी वास्तव खर्च खालीलप्रमाणे आहेत.

तपशील	₹
भाडे	२,०००
देखभाल	१,२००
घसारा	९००
वीज	२००
आग विमा (साठयावरील)	१,०००
कर्मचाऱ्यांचे भविष्य निर्वाह निधीमध्ये अंशदान	३००
शक्ती	१,८००
पर्यवेक्षण खर्च	३,०००

चार विभागांची माहिती खालीलप्रमाणे उपलब्ध आहे.

तपशील	विभाग			
	अ	ब	क	ड
जागा (चौ.मि.)	१५०	११०	९०	५०
कर्मचारी संख्या	२४	१६	१२	८
एकूण प्रत्यक्ष मजुरी (₹)	८,०००	६,०००	४,०००	२,०००
संयत्र मूल्य (₹)	२४,०००	१८,०००	१२,०००	६,०००
साठा मूल्य (₹)	१५,०००	९,०००	६,०००

प्राथमिक वितरण पत्रक तयार करा.

- (४) बाणिक आवायकता (मा) ३,२००
 (२) आदेश परिव्यय (प्रतिआदेश) ५०
 (३) साठवणक परिव्यय प्रतिमा (रु) ४
 (४) प्रतिमा किमत्त (रु) ४०
- संस्था विविध संचालन माल खरेदी करू शकते.
 उदा. (१) ३,२०० मा (२) ४,६०० मा (३) ८०० मा (४) ४०० मा
 (५) २०० मा (६) ४०० मा (७) ५० मा.

७ (ब) खालील माहितीवरून सर्वे पद्धतीचे आणि साधी पद्धतीचे लाभदायक आदेश संख्या काढा.

वर्ष	कि.मि.	रु रूपये (प्रति कि.मि.)	जावक
१.१.२०१६	४०००	४०
५.१.२०१६	४२००	४२
७.१.२०१६	४३००
९.१.२०१६	४,८००	४३
१३.१.२०१६	२,०००
२४.१.२०१६	५००	४४
२९.१.२०१६	४,०००

८ ३. (अ) खालील माहितीच्या आधारे फिको पद्धतीचा वापर करून भांडवलखर्च तयार करा.

किंवा

७ (ब) एक कामगार आठवड्यामध्ये २०० मा उत्पादित करतो. आठवड्याच्या ४५ तासांसाठी हे मा वतन रु १७ आहे. एका माचे उत्पादन करण्यासाठी अपेक्षित वेळ ४५ मिनिटे असून त्यामध्ये पुन्हा-वेळ प्रत्येक योजनेसाठी २०% वाढ आहे. त्या कामगाराची वेळेचे (५०% वाढ) आणि रोवम वीनस योजनेप्रमाणे फिळकत काय असेल ?

४. खालील शिल्लक रकमा या वस्तूनिर्माण कंपनीच्या परिव्यय खातेवहीतील दि. १ एप्रिल २०१४ रोजीच्या आहेत.

१५

तपशील	नावे ₹	जमा ₹
भांडार खातेवही नियंत्रण खाते	१७,०००	
चालूकाम खातेवही नियंत्रण खाते	२२,८००	
पक्का मालसाठा खातेवही नियंत्रण खाते	१२,०००	
परिव्यय खातेवही नियंत्रण खाते		५१,८००
एकूण	५१,८००	५१,८००

खालील माहिती ३१ मार्च २०१५ या वर्षाअखेरची आहे.

तपशील	रक्कम ₹
सामान खरेदी	५०,०००
प्रत्यक्ष कारखाना मजुरी	७०,०००
वस्तु निर्मिती खर्च	४४,६००
विक्री व वितरण खर्च	१५,४००
उत्पादनासाठी सामान पाठविले	४७,२००
वस्तूनिर्मितीसाठी खर्च आकारला	४४,४४०
विक्री व वितरणखर्च आकारला	१५,३२०
विक्री	१,६०,०००
वर्षाअखेरीचा मालसाठा	१९,८००
वर्षाअखेरीचा पक्का मालसाठा	१४,७००
वर्षाअखेरीचे चालू काम	२४,७००

परिव्यय खातेवहीतील संबंधीत नियंत्रणखाती तयार करा.

[TURN OVER

किंवा

४. अ ही वस्तू बनविताना तिच्यावर एक्स, वायू आणि झेड या प्रक्रिया पार पाडाव्या लागतात. ३१ मार्च २०१६ रोजी संपलेल्या महिन्याची परिव्यय माहिती खालीलप्रमाणे दिली आहे.. १५

तपशील	प्रक्रिया		
	एक्स	वायू	झेड
प्रक्रियेमध्ये सोडलेले नग	५००
प्रक्रियेमध्ये सोडलेल्या नगांचा प्रतिनग दर (₹)	०४
मालसामान परिव्यय	२,६००	२,०००	१,०२५
प्रत्यक्ष मजुरी	२,२५०	३,६८०	१,४००
उत्पादनासाठीचा उपरिव्यय	२,२५०	३,६८०	१,४००
नेहमी होणारा अपव्यय (Normal loss) (हे प्रमाण प्रत्येक प्रक्रियेमध्ये टाकलेल्या (input) मालाशी आहे.)	१०%	२०%	२५%
प्रतिनगाचे मोडमूल्य (₹)	०२	०४	०५
उत्पादन नग (output in units)	४५०	३४०	२७०

कोणत्याही प्रक्रियेमध्ये कोणत्याही प्रकारचा मालसाठा नाही. वरील माहिती वरून आपणास -

- (१) प्रक्रिया खाती व
- (२) असामान्य नुकसान खाते व असामान्य लाभ खाते तयार करावयाचे आहे.

५. मे. राज अँड कंपनी या कंत्राटी कंपनीने दोन कंत्राटे 'अ' व 'ब' सुरू केले. ३१ मार्च २०१६ अखेरची खालील माहिती उपलब्ध झाली आहे.

१५

तपशील	कंत्राट 'अ'	कंत्राट 'ब'
कंत्राट प्रारंभाची तारीख	१ जुलै २०१५	१ डिसेंबर २०१५
कंत्राटाची किंमत	६,००,०००	५,००,०००
कंत्राट ठिकाणाकडे पाठविलेला माल	१,६०,०००	६०,०००
कंत्राट ठिकाणाकडून परत आलेला माल	४,०००	२,०००
कंत्राट ठिकाणी अखेर शिल्लक माल	२२,०००	८,०००
प्रत्यक्ष मजुरी	१,५०,०००	४२,०००
प्रत्यक्ष खर्च	६६,०००	३५,०००
अस्थापन खर्च	२५,०००	७,०००
कंत्राट ठिकाणीची यंत्रसामग्री	८०,०००	७२,०००
अ-प्रमाणित काम	२३,०००	१०,०००
प्रमाणित काम	४,२०,०००	१,३५,०००
वास्तु विशारद शुल्क	२,०००	१,०००

या वर्षात ९००० रूपयाचे मालसामान कंत्राट 'अ' कडून कंत्राट 'ब' कडे पाठवण्यात आले. कंत्राटदार यंत्रसामग्रीवर घसारा २५% प्रतीसालाप्रमाणे आकारतो.

कंत्राट देणाऱ्याने प्रमाणित कामाच्या ९०% इतकी रक्कम दिली असे गृहीत धरून कंत्राट खाते तयार करा तसेच संबंधित आकडे ताळेबंदात कसे दाखविले जातील ते दाखवा.

किंवा

[TURN OVER

५. (अ) मे. 'झ' इंटरपायझेसने खालील माहिती पुरविली आहे.

वर्ष	विक्री (₹)	नफा (₹)
२०१५	१२,००,०००	१,२०,०००
२०१६	१६,००,०००	२,००,०००

वरील माहितीच्या आधारे खालील बाबी शोधा :-

- (१) नफा/आकारमान गुणोत्तर
- (२) स्थिर परिव्यय
- (३) ना नफा ना तोटा बिंदू
- (४) नफा ₹ ४,००,००० मिळविण्यासाठी आवश्यक विक्री
- (५) वर्ष २०१६ साठी सुरक्षितता सीमा.

५. (ब) खालील माहितीच्या आधारे शोधा :-

- (१) माल परिव्ययातील फरक
- (२) माल किंमतीतील फरक
- (३) माल वापरातील फरक

मानक : वस्तू 'झ' च्या १५ नगाकरीता
 मानक सामग्री - ६० कि.ग्रॅ.
 मानक दर प्रति नग - ₹ १६
 वास्तविक उत्पादन - १८,००० नग
 वास्तविक मालसामान वापरले - ७१,६०० कि.ग्रॅ.
 वास्तविक दर प्रति कि.ग्रॅ. - ₹ ४.१०.

६. (अ) परिव्यय लेखांकनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

(ब) मानक परिव्ययांकनाचे फायदे स्पष्ट करा.

किंवा

६. टिपा लिहा :- (कोणत्याही चार)

- (१) कार्येआधारित परिव्ययांकनाचे फायदे
- (२) कामगार उलाढाल
- (३) माल तफावत
- (४) कंत्राटाची किंमत
- (५) ना नफा ना तोटा बिंदू
- (६) नॉन-इंटिग्रेटेड परिव्ययांकन पद्धत